

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM
Stratégiai Főosztály – Környezetpolitikai Osztály

14/B

STR-77/5/2007.
Budapest, 2008. 09. 30.

Dr. Ódor Ferenc
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei közgyűlés elnöke

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés Elnöke
3525 Miskolc, Városház tér 1.

Hiv. sz.: 4526-34/2008

Tisztelt Elnök Úr!

A „Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területrendezési Terv” felülvizsgálat, javaslattevő fázisához kapcsolódóan a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a mellékelt észrevételeket teszi.

Megjegyezzük, hogy a KvVM, Természet- és Környezetmegőrzési Szakállamtitkársága – a mellékletben is jeleztük – külön válaszlevelet küld.

Kérjük, hogy az észrevételeinket szíveskedjenek figyelembe venni a megyei területrendezési terv véglegesítése során.

Üdvözlettel:

Dr. Gergely Erzsébet
főosztályvezető-h.

Melléklet: A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium véleménye a Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területrendezési Terv javaslattevő fázisához

**A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium véleménye a
Borsod-Abaúj-Zemplén megye Területrendezési Terv
javaslattevő fázisához**

I. KvVM, Természet- és Környezetmegőrzési Szakállamtitkárság

A szakállamtitkárság külön válaszlevelet küld a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei közgyűlés elnöke részére.

II. KvVM, Környezetgazdasági Szakállamtitkárság

A zöldfelületek, természetközeli élőhelyek egységét meg kell tartani, a területek nagyságát lehetőleg meg kell őrizni, amiatt hogy az élővilág a lehető legkönnyebben tudjon alkalmazkodni az éghajlatváltozás helyi hatásaihoz.

Ahogy 2007-ben, úgy most is kérjük a területileg illetékes KÖFE szakmai véleményének kikérését, és az anyagba való beépítését.

III. KvVM, Vízügyi Szakállamtitkárság

Általánosságban

Megállapítottuk, hogy a dokumentum a 2008. évi L. törvénnyel módosított, az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. Törvény alapján került összeállításra. Ezenkívül a dokumentum teljes mértékben támaszkodik a jelenleg hatályos Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és Tisztítási Program térséget érintő feladataira is.

Örömmel nyugtázzuk azt is, hogy a dokumentum megalapozó munkarészeinek és a szabályozási rendelet tervezetnek a kidolgozásánál az alkotók figyelembe vették az általunk korábban – 2007. novemberében – tett észrevételeket.

Alapvetően megfelelőnek tartjuk az anyagot, azonban néhány helyen még pontosításra, korrekcióra szorul, a következők szerint.

Részleteiben

- Helyzetelemzés, 8.3. vízminőség védelem (224. oldal).

A tanulmány szerint az INTERREG IIIA program keretében végzett munka 2008. áprilisában fejeződik be. Tekintettel arra, hogy azóta a program végeredménye ismert, kérjük az erre vonatkozó adatok, eredmények aktualizálását.

- Helyzetelemzés, 14.3. Vízvédelem (274. oldal); Határozattervezet, IV.9. Nitrát-érzékeny területek (20. oldal).

A fent felsorolt részek a 49/2001. (IV.3.) Korm. rendeletre hivatkoznak. A rendeletet 2008. áprilisában hatályon kívül helyezték. Kérjük e részeket módosítani a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.2) Korm. rendeletre, továbbá a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV.29.) FVM rendeletre való hivatkozással.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a nitrátérzékeny területekre vonatkozó cselekvési programot nem a környezetvédelmi hatóság készíti (Határozattervezet 20. oldal), hanem azt országos szinten az 59/2008. FVM rendelet határozza meg. Kérjük a szöveg javítását.

- Helyzetelemzés, 9.1 Víziközműhálózatok (232-233. oldalak).

A Rendelettervezetnél a fentiekben részletezett javításokat értelemszerűen ebben a részben is érvényesíteni kell.

- A Helyzetelemzés 43. oldal, Fontosabb műszaki infrastrukturális beruházások címszó alatti 6., francia bekezdés helyesen: „Hegyközi települések vízellátásának, ivóvízminőség-javításának megoldása regionális rendszer kiépítésével” 14 települést érint: Filkeháza, Kovácsvágás, Füzérkajta, Füzérkomlós, Nyiri, Pálháza, Bózsva, Kéked, Pusztafalu, Hollóháza, Vágáshuta, Füzér, Sátoraljajújhely és Mikóháza.

- Határozattervezet, 8.4. Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő-területe (66. oldal).

A Kormányrendelet száma elírva (210/2004.(VII.21.), helyesen 220/2004.(VII.21.).

- Határozattervezet, 6. Közműhálózat, 6. 1 Víziközműhálózatok fejezet (59. oldal bal oldali hasáb).

A 3. bekezdés 3. mondata helyesen: "A kormányrendeletben eredetileg 72 település szerepel, amelyekből kettő (Sárospatak és Sátoraljajújhely) szerepeltetése nem indokolt az ivóvízminőség-javító programban az OKI legújabb vizsgálatai alapján, 9 település ivóvízminőség-javító beruházásai pedig már befejeződtek."

A 3. bekezdés utolsó mondata helyesen: "A becsült költség 12,7 milliárd Ft, amelyre a KEOP 1.3.0. Ivóvízminőség-javítás konstrukció keretében lehet pályázni.

A 3. francia bekezdés utolsó mondata helyesen: "Ebből Pálházán KIOP forrásból (beruházás neve: Hegyközi települések vízellátásának, ivóvízminőség-javításának megoldása regionális rendszer kiépítésével), Tizsakarádon, Tizsacsermelyen és Cigádon pedig címzett támogatással készültek el az ivóvízminőség-javító beruházások."

A 4. francia bekezdés első mondatában a 0,01-0,03 mg/l közötti arzénkoncentrációjú ivóvízzel ellátott települések felsorolásából kimaradt Filkeháza.

Az 5. francia bekezdés első mondatában két település neve tévesen szerepel, ezek helyesen: Gagybátor és Kázsmárk.

Az 5. francia bekezdés utolsó mondatának második része helyesen: ... Füzérkajtán, Filkeházán, Füzérkomlóson, Kovácsvágáson, Nyirin KIOP támogatással (beruházás neve: Hegyközi települések vízellátásának, ivóvízminőség-javításának megoldása regionális rendszer kiépítésével) történt meg az ivóvízminőség-javítás.

Az 59. oldal bal oldali hasáb első bekezdését („Vannak olyan települések a megyében, amelyek bár szerepelnek...”) törölni javasoljuk, mivel az a már megvalósult KIOP programra utal.

IV. KvVM, Stratégiai Főosztály

A megyei területrendezési terv jelen fázisa a javaslattevő fázis, azonban egy kissé összekeveredik az elfogadási fázis szabályozási dokumentumaival, mivel már most külön jelennek meg a rendeleti és a határozati részek (koncepciói).

A javaslattevő fázisban kötelező elemként megjelenő **térségi területrendezési szabályzat** szöveges része, valamint az igen lényeges összefüggéseket kimutató **környezeti, gazdasági és társadalmi hatások vizsgálata** jelen anyagban nem szerepelnek.

A megyei területfelhasználási kategóriák és a megye térségi övezeteire vonatkozó ajánlások és irányelvek mellett nem jelennek meg **előírások**, melyek az intézkedések során jobban érvényesíthetők lehetnének.

V. Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség

Megállapítottam, hogy a megyei területrendezési terv felülvizsgálata az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. Rendelet hatálya alá tartozik. A rendelet 1. § (2) bekezdés szerint a környezeti vizsgálat lefolytatása mindig kötelező arra a tervre, illetve programra, amely

a.) a rendelet 1. számú mellékletében szerepel.

Az 1. számú melléklet 1. pontja határozza meg a területi terveket. (1996. évi XXI. Tv. 25. § (1) bekezdés)

A megyei területrendezési terv környezeti vizsgálata kapcsán a rendeletben rögzített környezetvédelemért felelős szerv az Észak-Magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség.

A jelenlegi, véleményezésre megküldött anyagban nincs információ arra vonatkozóan, hogy a terv felülvizsgálatával párhuzamosan a környezeti vizsgálat megkezdődött volna. Felhívom a figyelmet ennek szükségességére.

Tájvédelmi és természetvédelmi szempontból:

A térségi szerkezeti tervre, területfelhasználási egységekre vonatkozó irányelvek

Általános észrevételként egyetértek a tájtörténeti hagyományok, ökológiai érdekek szerinti differenciált szabályozási szempontokkal, különösen a termőföld, mint természeti erőforrás védelmének előtérbe helyezésével, ami – véleményünk szerint – nem kizárólag a mezőgazdasági térség által érintett területeken kívánatos.

Javasolom az egyes alkalmazott fogalmak meghatározását, az egységes értelmezés céljából való magyarázatát pl.: komplex tájgazdálkodás, a táj eltartóképessége, stb. Szükségesnek tartom, hogy az irányelvek a további tervezés számára egyértelmű meghatározásokat tartalmazzanak, pl.: a települési területek jellemzően mezőgazdasági területek rovására történő fejleszthetősége „*az ésszerű kereteken belül*” nem kellőképpen egyértelmű megfogalmazás. Ugyancsak szükségesnek tartom a „*fejlesztési területek*” megnevezés fogalomhasználati pontosítását (általában beépítésre szánt területként értelmezik).

Helyesnek tartom az irányelv olyan egyértelmű megfogalmazásait, mint pl.: a mezőgazdasági térségre vonatkozó irányelv esetében, a természetvédelmi oltalom alatt álló gyepterületekre vonatkozó irányelv keretében, a gyepterületekre vonatkozó szabályozási szempontok előírása. Az erdőgazdasági térségre vonatkozó irányelv – a fentiekkel ellentétben – nem tartalmaz kézzelfogható meghatározásokat, megfogalmazásai általánosságok – mint pl.: sziklaerdők,

szurdokerdőkre vonatkozóan: azok „háborítatlanságának megőrzése”. A fenti meghatározás véleményem szerint a területrendezés, különösen a településrendezés eszközrendszerében nem értelmezhető.

Az építmények által igénybe vett térség, lineáris és pontszerű elemei területi igénybevétele, azok védőtávolsága biztosításának előírásához kapcsolódóan fontos a zöldfelületek igénybevétele esetén azok kompenzálása, magasabb biológiai teljesítőképességű, illetve aktivitású területek létrehozásával, szükséges esetekben a védő erdők számára megfelelő területek biztosítása, illetve kijelölési szempontjának megjelenítése. Ugyancsak fontosnak tartom, hogy a védőtávolságokon, illetve védőterületeken belül, a területfelhasználási szabályok is megfogalmazásra kerüljenek.

Helyes a zsáktelepülések második bekötése mérlegelési szempontjának előírása. A zsáktelepülések számára esetenként értéknövelő pl.: a falusi turizmus szempontjából azok viszonylagos elzártsága, az átmenő forgalomtól való zavartalansága.

II. Térségekre vonatkozó ajánlások

II.1.3. pont a „*csak különlegesen indokolt esetben*” megfogalmazást pontosítani kell, illetve a konkrét eseteket meg kell határozni.

I. Országos és térségi övezetekre vonatkozó részletes ajánlások

III.1. Ökológiai folyosó övezete

Szükségesnek tartom, hogy a magterület, pufferzóna és ökológiai folyosó övezetekre külön ajánlások kerüljenek megfogalmazásra. Nem értek egyet azzal, hogy az ajánlások kizárólag a vízfolyások menti területekre készüljenek. A vízfolyások és az azokat kísérő zöldfelületek az ökológiai hálózat kiemelten fontos és meghatározó szerkezeti elemei, de a térségi zöldfelületi-ökológia rendszer ezeken túlmenően is fontos elemeket tartalmaz, amelyek védelme, fejlesztése meghatározó jelentőségű.

III.4.1. Tájképvédelmi területek övezetei

Nem tartom elegendőnek, hogy az övezeti ajánlás kizárólag mezőgazdasági területre vonatkozóan került kidolgozásra. A tájképvédelmi területek jelentős része nem mezőgazdasági területfelhasználású. A III.4.11. pont további szűkítést tartalmaz (kertes mezőgazdasági területek). Korlátozott használatú gyepes és rétek területein – azok magas élőhelyi értékére figyelemmel - kizárólag a gyepgazdálkodáshoz kapcsolódó épületek, építmények létesítését tartom elfogadhatónak.

A III.4.18. pont, a mezőgazdasági majorok hasznosításával egyetértek, de a terület jellegétől eltérő „*intenzívebb beépítés*” nem kívánatos.

II. Sajátos megyei térségekre vonatkozó részletes ajánlások

IV.1. Védett természeti területek övezete

IV.1.3. pontban foglaltakkal nem értek egyet. Felhívom a figyelmet arra, hogy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 40. § (1) bekezdés szerint:

„*Fokozottan védett természeti területre történő belépéshez - a jelzett turistautak és tanösvények kivételével - a természetvédelmi hatóságnak az igazgatóság szakértői véleményének figyelembevételével kiadott engedélye szükséges. A külön jogszabályok alapján erre feljogosított személyek - feladatuk ellátásához szükséges mértékben - engedély nélkül beléphetnek*”.

(2) bekezdés szerint: „Fokozottan védett természeti területen csak természetvédelmi kezelés, a 38. § (1) bekezdése alapján engedélyezett tevékenység, továbbá - a lehetőséghez képest - a természetvédelmi hatósággal egyeztetett közvetlen élet- és vagyónvédelmi beavatkozás végezhető”.

A IV.1.4-5. pontok „fokozottan érzékeny települések” megnevezést szükségesnek tartjuk definiálni.

A nemzeti park zónarendszere szerinti és természetvédelmi kezelési tervek szerinti ajánlások helyett – az érvényesíthetőség szempontjából - véleményem szerint az államigazgatási és hatósági eljárások rendszerére, típusaira figyelemmel történő javaslatok, ajánlások kidolgozása kívánatos.

Megjegyezzem, hogy a „kezelt területek” lehatárolása térképlapon nem történt meg.

IV.3. Pusztai tájgazdálkodás térsége

IV.2.3. pontot a következők szerint javaslom kiegészíteni: „vizes élőhelyek rekonstrukciójára természetvédelmi célból gyepterületek is felhasználhatóak.”

A IV.2.5. pontban foglaltakkal kapcsolatban felhívom a figyelmet arra, hogy természetvédelmi hatóságként, szakhatóságként a területileg illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség jár el.

IV. Natura 2000 védelmi területek

Felhívom a figyelmet arra, hogy az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területre vonatkozó szabályokat a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet tartalmazza.

IV.19. Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület

Egyetértek azzal, hogy szélerőmű elhelyezéséhez alkalmas területeket a megyei területrendezési terv tartalmazzon. Szükségesnek tartom, hogy a szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület ne kerüljön átfedésbe más, természetvédelmi, vagy tájvédelmi szempontból korlátozásokat tartalmazó területekkel. Különösen az ökológiai hálózat területén, védett természeti területeken, Natura 2000 területeken. Ezek közül a vonuló madarak által igénybe vett ökológiai folyosók, a védett és fokozottan védett vonuló madárfajok vonulási és táplálkozási területei külön is kiemelendők. Szükségesnek tartom a fent említett térségekben a szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület övezet kijelölésének természetvédelmi szempontból való felülvizsgálatát.

Vízügyi műszaki szempontból:

A rendelet tervezetben és mellékleteit képező térképeken az egyes övezetek lehatárolása szerepel, az 5. § -ban a felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezetére vonatkozóan két alkalmazandó szabályt határoztak meg.

Az előzőkben (2007. december 21-én megküldött vélemény) kifogásoltak közül a Megalapozó munkarészben például már a figyelembe vették a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002. (II. 27.) Korm. rendeletben előírt feladatoknak való megfelelést, az egyedi környezetkímélő szennyvíz kezelési megoldások alkalmazásának lehetőségét, településenkénti meghatározásban (6. közműhálózat, 6.2. Szennyvíz-elvezető hálózat 59. oldal). A felszín alatt vizek állapota szempontjából érzékeny területekre vonatkozó megállapításoknál pedig a 219/2004. (VII. 21.) Kormány rendelet előírásait (2. Vizsgálati összefoglaló 2.7. környezetvédelem, vízvédelem 33. oldal).

Azt is megnyugvással vettük tudomásul, hogy az „alátámasztó munkarészek” között részletesen bemutatásra kerültek az országos ivóvízminőségjavító programnak BAZ megyét

érintő részei, sőt a programon túl olyan települések valós ivóvízminőségi problémái is megjelenítésre kerültek, melyek nem kerültek be a 201/2001. (X.25) sz. Kormányrendeletbe. Szintén kedvezőnek ítéljük, hogy a „helyzetelemzés” munkarészben bemutatásra kerültek a megye különböző kistérségeire vonatkozó víziközmű ellátottsági mutatók, illetve ezek növekedési üteme a 2001-2006. időszakra vonatkozólag.

A Területrendezési Terv felülvizsgálatához -felszín alatti vizek vonatkozásában- adott véleményünk figyelembe vételével elkészített Megalapozó munkarész, illetve Helyzetelemzés vízbázis védelemmel kapcsolatos 8. fejezetének 8.3 pontjai, helyes és aktuális megállapításokat tartalmaznak. A mellékletek tartalmazzák a megye területén található sérülékeny üzemelő- és távlati vízbázisok védőterületeinek térképi ábrázolását is.

A felszíni szennyezésekre érzékeny területek települések besorolása szerinti ábrázolásán túlmenően, azonban célszerűnek tartanánk a 219/2004 (VII.21.) Korm. rendelet 2. melléklete szerinti érzékenységi kategóriák területi elterjedésének térképi bemutatását is, a VITUKI Kht vagy akár a területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőségtől beszerezhető 1:100.000 méretarányú országos érzékenységi térkép alapján.

Szeretnénk továbbá felhívni a figyelmet, hogy a Helyzetelemzés 8.12 ábrájának címében szereplő felsődobszai vízmű helyett, értelemszerűen a jelmagyarázatban helyesen feltüntetett Tokaj Kistérségi Vízmű értendő.

Gyakorlati problémaként említhető meg, hogy az anyag fekvő formátuma megnehezíti az agyag számítógépen történő kezelését, olvasását.

14/B

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium – Stratégiai Főosztály – Környezetpolitikai Osztály

II. A területileg illetékes KÖFE szakmai véleményét megkaptuk, és figyelembe vesszük a terv véglegesítése során.

III. A helyzetelemzésre vonatkozó kiegészítéseket a végleges dokumentációba átvezetjük.

A nitrátérzékeny területek övezetét a 27/2006. (II.2.) Kormány rendelet szerint módosítottuk. A vonatkozó határozati javaslatot a hatályos jogszabályok szerint javítjuk.

A megalapozó munkarészekre vonatkozó pontosításokat a terven átvezetjük.

IV. A térségi területrendezési szabályzat szöveges munkarésze és a környezeti, gazdasági és társadalmi hatások értékelése szerepel az egyeztetési dokumentációban.

V. A területrendezési terv felülvizsgálatával párhuzamosan környezeti vizsgálat nem készül.

Nem tisztázott, hogy a területrendezési terv felülvizsgálata során is el kell készíteni a 2/2005. (I.11.) Kormány rendelet szerinti környezeti vizsgálatot. A terv az előírt tartalmi követelményeknek megfelelően, az OTrT –vel összhangban készült. A megalapozó munkarészek az értékvédelemmel, táj- és természetvédelemmel, környezetvédelemmel részletesen foglalkoznak. Ezek a munkarészek, továbbá a környezeti, társadalmi, gazdasági hatásvizsgálat egyaránt igazolják a terv egyértelműen kedvező környezeti hatásait. A terv határozati javaslatai és intézkedési javaslatai a tartalmi követelményeken túl további olyan javaslatokat tartalmaznak, amelyek a környezet védelmét, kedvező alakítását szolgálják. Ezen javaslatok, értékelések külön dokumentálása a tervezési és egyeztetési folyamatot bonyolítanák, de a terv céljában, tartalmában és léptékében koncepcionális változást nem jelentenek, amit a beérkezett vélemények is igazolnak.

Az Észak-Magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség a tervre adott véleményében megállapítja, hogy a „Terv készítésekor figyelembe vették a 1406-1/2008. számú előzetes véleményünkben foglaltakat.„ A területrendezési tervet elfogadásra javasolják a nitrátérzékeny területekre vonatkozó jogszabályi változások javításának, illetve az új ipari parkokra vonatkozó konkrét előírás megfogalmazásával.

- A nem egyértelmű meghatározásokat a tervben javítjuk.
- Az ajánlásokra vonatkozóan nincsenek „tartalmi követelmények” meghatározva. Az ökológiai hálózat övezetein belül tervezők a védett és védelemre tervezett természeti területek, továbbá a megyében meghatározó vízfolyások menti ökológiai folyosók vonatkozásában tartották fontosnak külön ajánlások megfogalmazását.
- A tájképvédelmi területek övezetén belül a mezőgazdasági területek „érzékenysége” és „veszélyeztetettsége” a legnagyobb. Ezért a tájképvédelmi ajánlásaink nagy része a mezőgazdasági területek tájbailló szabályozásához határoz meg ajánlásokat. A (4.14.- 4.2) közötti ajánlások azonban már nemcsak a mezőgazdasági területekre vonatkoznak. A már művelésből kivett mezőgazdasági majorok intenzívebb beépítése a tájkarakter védelme mellett a termőföld védelmét is szolgálja.
- A védett természeti területeken belül a fokozottan védett területekre vonatkozó előírások nem ellentétesek, sőt összhangban vannak a hivatkozott szabályokkal. A IV.1.4. ajánlás szerint „fokozottan érzékeny települési terület” a védett területen lévő település belterülete. A tervnek nem feladata a nemzeti parkok belső övezeti rendszerének kijelölése.
- A pusztai tájgazdálkodás övezetére vonatkozó ajánlásokat a módosító javaslatok szerint javítjuk.
- A Natura 2000 területekre vonatkozó ajánlást kiegészítjük a vonatkozó kormányrendelettel.
- A szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható területek között az ökológiai hálózat területei nem szerepelnek.

A 219/2004. (VII.21.) Kormány rendelet szerinti érzékenységi kategóriák alapján a települések besorolását a helyzetelemzés tartalmazza.

Rövidítések:

OTrT = Országos Területrendezésről szóló 2003. évi XXVI. törvény (módosította: 2008. évi L. tv.)

MTrT = Megyei Területrendezési Terv